

Megszentelt élet a közösségi lelkiesség fényében

A helyzet, amelyben élünk

Találkozónk címe két olyan valóságra hívja fel a figyelmünket, amely az egyházban egymástól igen távoli időben virágzott ki: a *megszentelt életre*, amely évszázadok óta a lelki élet és az életszentségre törekvés tapasztalatát jelenti, és a *közösségi lelkiességre*, amelyről a II. Vatikáni Zsinat után kezdtek el beszélni; különösen is II. János Pál pápa *Az új évezred kezdetén* c. apostoli levelében az ezredfordulón.

Összejövetelünk célja éppen az, hogy felfedezzük együtt azt a mély kapcsolatot, amely a megszentelt élet és a közösségi lelkiesség között húzódik annak személyes, közösségi és egyházi vonatkozásában, és megértsük, milyen életstílusra van szükség korunkban ahhoz, hogy hűségesekek legyünk a Szentlélek sugallataihoz, aki ma is szól az egyházhoz.

Immár mindenkinek világos, hogy egy kulturális átmenet korszakát éljük, az identitás és az értékek válságát minden szinten. II. János Pál és XVI. Benedek pápa is többször társadalmi és a kulturális éjszakáról beszélt az egyház és a megszentelt élet vonatkozásában is.

Ami a megszentelt életet illeti, az „Újraindulni Krisztustól” c. instrukció megállapítja, hogy a magasztos célok és az őszinte nagylelkűség ellenére a megszentelt élet a törekénység és a bizonytalanság csapdájában vergődik. A lelki életet a középszerűség veszélye fenyegeti, egyre inkább terjed az elpolgáriasodás, a fogyasztói szemlélet, és az elvilágiasodás. A jelenlegi átmenet korszakában gyakran találkozunk identitás problémákkal, és keressük a megszentelt élet igazi értelmét és értékét.

A missziós tevékenység területén a legnagyobb nehézséget úgy tűnik, a túlzott aktivizmus okozza, hogy a pasztoráció hatékonysága és az egyéni teljesítmény került a középpontba. Gyakran nagyobb hangsúlyt kap az egyéni apostolkodás, mint az élet közösségi dimenziója. Az utóbbi években ezzel párosult a létszámcsökkenés problémája is, a kevés hivatás illetve az előregedés miatt.

Mindenütt érezhető az igény, hogy változásra van szükség: visszatérésre az alapító karizmájának eredetéhez, új radikalizmusra az evangélium megélésében, hogy az adott helyekhez (ebédlő, kórus, olvasóterem) kötött „közös életről” áttérjünk a „közöségi életre”, melyet a testvérek és nővérek közötti szeretet kapcsolat újdonsága fejez ki. Ahhoz, hogy megszülessen a testvériség, nem elég a közös napirend, a közös lakóhely, a közös imádság és étkezés, vagy a közös tévénézés, az időjárásról vagy a hírekről való beszélgetés. Felmerül tehát a kérdés: milyen fény világíthatná be ezt az éjszakát?

A Szentlélek válasza

Az ember minden korszakváltás esetén igyekezett megtalálni a módját és az eszközeit annak, hogy kilépjen a válságból és választ adjon a felmerülő kihívásokra. Most sem hiányoztak és nem is hiányoznak a tiszteletre méltó kezdeményezések, úgy kulturális, társadalmi, mint egyházi szinten, valamint a megszentelt élet területén is, melyek valamiféle választ próbálnak adni. Azonban minden próbálkozás megerősíti, hogy az a válasz, amely valóban változást hoz, Istennél van.

A Szentlélek ugyanis az emberiség és az egyház történelmének igazi főszereplője, aki minden korban szól egyházához és új távlatok felé nyitja, rámutat az idők jeleire, és megadja Isten választását azokra a kihívásokra, amelyek az emberiséget, az egyházat, a megszentelt életet gyötrik.

A keresztény felekezetek egyik közös dokumentumában ezt olvassuk: *„Nélküle Isten távol van, Krisztus a múlté, az evangélium halott betű, az egyház egyszerű szervezet, a tekintély uralom, a misszió propaganda, a szertartás szellemidézés, a keresztény cselekvésmód pedig a rabszolgák erkölce. Benne a kozmosz fellélegzik, s beleremeg az ország vajúdásába, a feltámadt Krisztus jelenvaló lesz, az evangéliumból sugárzik az életerő, az egyház szentháromságos közösséggé válik, a tekintély felszabadító szolgálat lesz, a misszió Pünkösöd, a liturgia emlékezés és elővételezés, az emberi cselekvés pedig átistenül.”*¹

A Szentlélek az, aki Pünkösöd napjától kezdve az egyház élére állt, aki arra ösztönözte az apostolokat, hogy hagyják ott az Utolsó Vacsora termét és menjenek ki a világba. Ezernyi viszontagság és gyötrelem közepette az egyház piciny magja, miután elhalt, újra felbukkant, és olyan nagyra nőtt, mint egy fa, amely kiterjeszti ágait a föld végső határáig. Ennek a fejlődésnek a lelke a Szentlélek. A Szentlélek működése az is, hogy minden korban elültette az élet Igéit szentek és alapítók szívébe, akik szerzetescsaládjukkal együtt Krisztus Testének építésén munkálkodtak. Az első lépés tehát ahhoz, hogy újra fényt gyűjtsünk ebben a sötétben az, hogy újra a Szentlélekre hallgassunk, ahogy az alapítók tették. Szent Ferenc Jézus követésével kapcsolatban ezt kifejezetten el is mondja: „Senki sem mutatta meg nekem, mit kell tennem, hanem ezt ő, a Magasságbeli nyilatkoztatta ki nekem, hogy a szent evangélium szerint kell élnem.”²

Meg kell fogadnunk – az akkor még – Ratzinger bíboros szavait, aki az 1998-as pünkösdi találkozó előkészítőjén így fordult a teológusokhoz: „Hallgassunk a Szentlélek hangjára, aki a történelem jelen pillanatában akar szólni egyházához.” Befogadni a Szentlélek hangját azt jelenti, legyen bátorságunk ahhoz, hogy többé ne kövessünk más hangokat, bármilyen erősek vagy kecsegtetőek is, hanem hagyjuk, hogy kizárólag Ő vezessen Isten akaratának felismerésében, hogy azokat a műveket hozzassuk létre, amelyeket ma Isten attól az adott karizmától kér. Azt jelenti, hogy a válságra Isten szemével tekintünk. Isten pedig nem látja a negatívumot, csak a pozitívumot. Amikor az ember egy szöveget a színéről néz, a színek és formák harmonikus összefonódásából egy csodálatos minta rajzolódik ki, mely gyönyörködteti a lelket. Lehet, hogy mostanáig a szerzetesi élet szötteének visszaját nézegettük: a csomókat, a problémákat, a szenvedéseket, a negatívumot!

Ma próbáljuk meg ezt az első lépést megtenni: a Szentlélek fényében tekintsünk az emberiség, az egyház, a megszentelt élet helyzetére, lássuk Isten szemével, és így csodálatos felfedezést fogunk tenni.

Közösségi egyház a Szentháromság mintájára

A II. Vatikáni Zsinaton az egyház, mint az emberiség figyelmes lelkiismerete, megértette a Szentlélektől valódi identitását és a világban betöltött küldetését. *„Az egyház a kommunió misztériuma, az Atya a Fiú, a Szentlélek egységéből eggyé vált nép”* (LG 4). Tehát a földön Krisztus Testének mélységes lényege a koinonia, hogy közösség, a Szentháromság

¹ Vö. Metropolita Ignatios di Lata Kia az egyházak ökumenikus Tanácsának, Rapp. Uppsala 1968, Genéve 1969, p.297.

² Végrendelet

ikonja. A szentháromságos dinamikában találja meg újra az egyház azt is, hogyan élje meg küldetését a világban Jézusnak az Atyához intézett imája szerint: „Az Úr Jézus – írja a Gaudium et Spes – amikor imádkozik az Atyához, hogy legyenek mindnyájan egyek, amint mi egyek vagyunk, bizonyos hasonlóságot sejtet az isteni személyek egysége és Isten gyermekeinek igazságban és szeretetben élt egysége között.” (24)

Ha ez az alapja az egyháznak, mint Krisztus Testének, akkor a Test minden sejtjének is központi magva. Tehát minden kisebb vagy nagyobb egyházi közösségnek – plébániának, egyházmegyének, mozgalomnak, intézménynek, és minden szerzetesi közösségnek is – ahhoz, hogy az egyház élő sejtje legyen, ugyanezen kell alapulnia, vagyis a Szentháromság életén alapuló közösségnek, „a Szentháromság ikonjának” kell lennie. II. János Pál pápa ezt írta: „A mai keresztényeknek az őskeresztények példájára azt kellene tenniük a társadalomban, amit ők tettek: életükkel új életstílust hoztak, új társadalmi formát, olyan közösséget, ahol az emberi együttélést a Szentháromság életében gyökerező kapcsolatok hatották át.”³

A közösségi lelkiség

A Lélek megvilágosítására fedezte fel az egyház, hogy saját identitása a közösség, küldetése pedig a tanúságtétel az egységről. Lehetetlen tehát, hogy a Lélek ne ajándékozzon az egyháznak egy olyan karizmát is, amely lehetővé teszi, hogy ezt léletté váltsa: az egység karizmája az. Tehát az egység szentháromságos lelkisége az idők jele, Isten válasza a mai emberiség vágyaira.

II. János Pál pápa az idők jeleire figyelve ezért hívta a III. évezred egyházát a *közösségi lelkiségre*. Rahner, a teológus szerint ez a jövő lelkisége, ahol lehetséges „*hogy a Lélekben mindenki ugyanarra az alapvető tapasztalatra tegyen szert (...) Ha van a Lélekben egy közösen szerzett tapasztalat – írja Rahner - (...), akkor az az első Püünkösdhöz hasonlítható, amelyről nem mondhatjuk, hogy individuális misztikusok véletlen együttléte volt, hanem a Lélek megtapasztalása, amelyre a közösség tett szert (...)*”⁴

Tehát arról van szó, hogy együtt teszünk szert Isten tapasztalatra, aki Szeretet és Háromság, tehát szentháromságos szeretet tapasztalatról van szó. „*A közösség annak a szeretetnek a gyümölcse és kifejeződése, amely a mennyei Atya szeretetéből fakad fel, és Jézus által nekünk ajándékozott Szentlélekkel árad ránk (vö. Róm 5,5), hogy mindnyájan egy szív, egy lélek legyünk (ApCsel 4,32).*” (Az új évezred kezdetén 42) A kölcsönös szeretet által a Szentháromság élete kezd el áramlani a Misztikus Test egyik sejtjében tehát az egész emberiségben. Jézus imájának megvalósulása ez: „*Én bennük és Te bennem*” (Jn 17,23). „*Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek*” (Jn 14,20). Mai felfedezésünk nagy újdonsága a közösség, de föl kell ismernünk, hogy ez volt az első jeruzsálemi közösség legfőbb jellemvonása. És ez volt a Pál által hirdetett újdonság is: „*Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteleke (...) hiszen erre vagytok hivatva egy testben*” (Kol 3,14-15). Az egyházatyák is folytonosan felhívták a keresztények figyelmét az egyetértésre „*mert ahol egység van és egyetértés, ott Isten áldása van, ellenkező esetben pedig átok.*”⁵

³ Cfr. Giovanni Paolo II, *Il Vangelo è la vita per le anime e per l'intera società*, in *l'Osservatore Romano*, 21-22/3/1983, p.2

⁴ K. Rahner, *Schriften zur Theologie*, Bd. XIV: *In Sorge um die Kirche*, Benzinger Verlag, Zurich-Einsiedeln-Koln, pp.377-379.

⁵ G. Crisostomo, *Prov.18,19. Expos. In Psalm. 133*, PG. 55, 385.

Közösségi lelkiség „Az új évezred kezdetén” című apostoli levélben

II. János Pál pápa Fülöp kérésével kezdi apostoli levelét, hogy „láthassa Jézust”. „És vajon nem ez az egyház feladata – kérdezi a Pápa –, hogy Krisztus fényét tükrözze a történelem folyamán?” Tehát a harmadik évezredben az egyháznak nem pasztorációs vagy liturgikus programokból, nem a katekizmusból, vagy kulturális tevékenységekből kell újra indulnia, hanem egy Személytől: Jézustól, aki bizonyosságot ad „*S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig*”(Mt 28,20).

„A harmadik évezred programja már megvan; az örök érvényű program”: vagyis Jézus követése az Ő igéiben, a hagyományban, a találkozás vele, aki ma is él, Őt kell megismernünk, szeretnünk, hogy benne a szentháromságos élet részesei legyünk, s hogy vele együtt átalakítsuk a történelmet, míg az teljessé nem lesz a mennyei Jeruzsálemben” (vö. 29). A Pápa szerint ez az egyház programja a harmadik évezredben.

E program megvalósítása érdekében II. János Pál azt tanácsolta, hogy induljunk közvetlenül attól a lelkiségtől, amely lehetővé teszi az életre váltását annak, amiben hiszünk (vö. DV 8). Pasztorációs tervként a püspököknek, papoknak, világiaknak és szerzeteseknek mindenekelőtt **az életszentséget** javasolja. „*Mindenekelőtt habozás nélkül kijelentem, hogy az a távlat, amelyben az egész pasztorációs tervünket el kell helyeznünk, az életszentség távlata*” (30). Már a *Lumen Gentium* V. fejezete megállapítja, hogy az egyház hivatása az életszentség. Itt a Pápa aláhúzza, hogy arról van szó, hogy „*ne felejtsük el ezt az alapigazságot és tegyük a harmadik évezred lelkipásztori programjának alapjává.*” (vö. 30)

Hiszen a keresztyén lelkiség alapja „*a keresztség, melynek révén valóban Isten szentségének leszünk részesei, amennyiben Krisztusba épülünk, és Lelkében lakást veszünk.*” (31)

Keresztyének lenni azt jelenti, szentnek lenni, szentté válni azt jelenti, Jézusnak lenni!

Azt jelenti, hogy „*nem elégedhetünk meg azzal a középszerű élettel, amely minimalista erkölcsöt és felületes vallásosságot követ*”, olyan liturgiát, amely csupán külsőség, szeretet nélküli formáság. A lelkipásztori tervünk sem merülhet ki abban, hogy majd megteesszük, amit éppen sikerül... „*Ideje, hogy meggyőződéssel újból mindenki elé tárjuk a hétköznapi keresztyén élet magas fokát*”, a szeretetben megélt nemes hétköznapiságot. Az evangélium radikális követelményeiből kell kiindulnunk: „*Legyetek tökéletesek, amint Mennyei Atyátok tökéletes*” (Mt 5,48). Ez az életszentség nem kötődik semmilyen életállapothoz, mindenki számára lehetséges, sőt kötelező a mindennapi élet körülményei között. (vö. 31)

Talán nem ez az oka, amiért a megszenteltek úgy döntöttek, hogy alapítójukat követik, hogy Jézussá váljanak és szentek legyenek?

Azon a napon, amikor Istennek szenteltük az életünket, Istent választottuk, egyedül Istent. Később talán megesett, hogy sok minden más foglalta el Isten helyét: az intézmény, a fegyelem, az apostolkodás, a tevékenységek, a lelkek, a fiatalok, a misszió, de ezek mind csak Isten ajándékai, nem Isten maga. A Pápa meghívása segít bennünket, hogy egy radikális döntéssel újra Istent tegyük az első helyre. A Lélek arra ösztönöz, hogy újra, másodszor is Istent válasszuk, ha azt szeretnénk, hogy az alapítónk éljen bennünk.

Szent Ferenc előtt nem állt egy másik Szent Ferenc, Szent Ignácnak, Szent Teréznek, Keresztes Szent Jánosnak, Bosco Szent Jánosnak, calcuttai Teréz anyának sem volt kire tekintenie. Hogy tudtak mégis szentté válni? Istent választották, és Jézust követték. Ma a

Lélek felfedi előttünk, ahhoz, hogy ma az alapítónk megtestesülése legyünk, arra kell törekednünk, hogy Jézus legyünk, nem fordítva.

Két tűz között

II. János Pál pápa *Az új évezred kezdetén* című apostoli levelében azon túl, hogy az egyház minden területén mindenkit a lelkiesség élésére hív, egy másik forradalmat is hoz éppen a lelkiesség megélését illetően.

Nem csak egy dimenzióról beszél, a lelkiesség személyes, egészen benső megéléséről, hanem két dimenziót vázol fel, a keresztény lelkiesség személyes és ezzel egyidőben közösségi dimenzióját. A keresztény tapasztalatot két tűz között kell megélnünk: ez Isten jelenléte bennünk és Isten jelenléte a közösségben. Ezért beszélhet közösségi lelkiességről, amely az egész egyház számára élhető.

A – Isten bennünk: misztikus tapasztalat

Ahhoz, hogy eljussunk az életszentségre, élnünk kell „*az imádság művészetét*”. Újraindulni Krisztustól azt jelenti, hogy arcának, az Atyával való kapcsolatának, fiúi érzelmeinek imádságos szemléléséből indulunk újra. Innen származik a megújult igény az imádságra, amit azonban ne tévesszünk össze az imákkal. „Imádság” alatt a pápa az „Istennel való egységet” érti, a párbeszédet és a közösséget Jézussal. Az imádság életközösséget jelent Jézussal, így élete a mi életünk lesz, és a mi életünk az Övé. Imádkozni azt jelenti, hogy összhangban vagyunk lélegzésével és szívverésével, melyet ugyanaz a Lélek éltet, amely által azt mondjuk: *Abba, Atya* (vö. Róm 8,15; Gal 4,4). A Jézussal egységben mondott ima csak szentháromságos ima lehet, „amit a Szentlélek mond bennünk, kinyit Krisztusra és Krisztusban az Atya arcának szemlélésére”, egészen Jézus ígéretének beteljesedéséig: „Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja s én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki” (Jn 14,21).

II. János Pál pápa felsorol néhány olyan keresztényt, akik misztikus tapasztalatot éltek meg, mint például Avilai Szent Teréz, Keresztes Szent János, kis Szent Teréz, ugyanakkor megállapítja, hogy minden keresztény misztikus és meg kell tapasztalunk a Lélek működését egészen „*a szív elragadtatásáig*”, Istenért, aki Szeretet, és a Jegyes. És így fejezi be: „*Keresztény közösségeinknek az ima hiteles iskoláivá kell válniuk*”, vagyis az Istennel való egység iskoláivá. Természetesen a személyes és közösségi ima csúcsa mindig is az Eucharisztia ünneplése marad különösen is az Úr napján.

B – Isten közöttünk, a közösségben

A keresztény lelkiesség másik fontos pontja a közösségi aspektus. Első alkalommal jelenti ki ezt hivatalosan egy egyházi dokumentum.

Ezt mondja a Pápa: „*Kedves testvéreim, ha valóban szemlélődéssel tekintettük Krisztus arcát, akkor lekipásztori programjainkat csak az 'új parancsolat' ihletheti majd, melyet tőle kaptunk: 'Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást' (Jn 13,34). Egy másik hatalmas terület, melyben határozott, tervszerű elkötelezettséget kell kifejteni, a közösség, amely az egyház misztériumának a lényegét testesíti meg és nyilvánítja ki.*” (...) Tehát a közösséget ki kell nyilvánítani, láthatóvá kell lenni (első keresztények). „*Az Úr szavai e tekintetben túlságosan is pontosak, semmint hogy jelentőségét csökkenthetnénk. Megannyi*

dologra lesz szükség az új évszázadban is az egyház történelmi haladásához; de ha a szeretet hiányzik, akkor minden haszontalannak bizonyul. (...) A szeretet valóban az egyház Iszíve1, miként azt jól megsejtette Lisieux-i Szent Teréz.”(vö. 42)

Közösségi lelkiség

„A közösség otthonává és iskolájává tenni az egyházat; ime, az előttünk álló kihívás a most kezdődő évezredben – húzza alá a Pápa –, ha hűségeseink akarunk lenni Isten tervéhez, és ha válaszolni akarunk a világ komoly elvárásaira.” Ha a „közösség szakértőivé” akarunk válni, akkor a megszentelteknek a saját közösségüket kell a „közösség iskolájává” tenniük.

„Mit is jelent ez konkrétan? Mielőtt konkrét elhatározásokat terveznénk, a közösségi lelkiséget kell előmozdítani (...) A közösségi lelkiség mindenekelőtt a szívnek a Szentháromság misztériumára irányuló tekintetét jelenti, aki bennünk lakik, és akinek a fényét észre kell venni a mellettünk álló testvérek arcán is. A közösségi lelkiség ezen túl jelenti, hogy a misztikus Test mélységes egységében figyelmesek vagyunk a hittestvérünkre, mint közülünk valóra, hogy részt vehessünk örömeiben és szenvedéseiben, hogy megsejtsük vágyait és gondoskodjunk szükségleteiről, hogy igazi és mély barátságot nyújtsunk neki. A közösségi lelkiség továbbá az a képesség, mellyel mindenekelőtt a jót látjuk meg a másokban, hogy úgy fogadjuk be és értékeljük őt, mint Isten ajándékát; mint 'nekem szóló ajándékot', amely nemcsak azé a testvéremé, aki közvetlenül kapta. Közösségi lelkiség végül az, hogy tudunk 'helyet szorítani' a testvérnek, miközben 'elviseljük egymás gyöngéit' és elutasítjuk az önző kísértéseket, melyek folytonosan csapdát állítanak nekünk, versengést, törtétezt, bizalmatlanságot, féltékenységet szülve.”(43)

„A közösség életerét napról napra gondozni és tágítani kell minden szinten, minden egyház életének összefüggésében. A közösségnek ragyognia kell a püspökök, a papok, és diakónusok, a lelkipásztorok és Isten egész népe, a papok és szerzetesek, az egyházi társulatok és mozgalmak közötti kapcsolatokban.” (45) „Ne áltassuk magunkat – folytatja a Pápa –: e lelki haladás nélkül vajmi keveset érnének a közösség külső eszközei. Lélektelen szerkezeté válnának, inkább a közösség álarcaivá, semmint kifejezésének és növekedésének útjává.” (43)

A közösségi lelkiség három alappillére

1. Jézus jelenléte a közösségben

Minden típusú csoport, ha szívükben Jézus van jelen, keresztény közösséggé válik. Maga az egyház is ezen az ígéreten alapszik: „Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20). Az első szerzetesi közösségek is éppen azért születtek, hogy erről a jelenlétről tegyenek tanúságot. Ezt írja Theodor Balsamon: „Mivel Isten ajkáról elhangzott: *Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük*, legalább hárman kell, hogy legyenek egy mű megalapításánál, hogy a kolostor nevet kiérdemeljék”⁶. A Perfectionis Caritatis 15. fejezet egyértelműen kimondja, hogy a szerzetesi közösség „olyan hely, ahol az Úr jelenlétének örvendenek”. A Vita Consecrata-ban pedig ez olvasható: „*A közösség életében valamiképpen felismerhetőnek kell lennie, hogy a testvéri közösség, még mielőtt egy meghatározott küldetés útjává válna, isteni hely, ahol a feltámadott Úr titokzatos jelenléte tapasztalható.*”⁷ (vö. Mt 18, 20)

⁶ T. BALSAMO, In can. XVII, Conc. Oecum. VII: PG 137, 974)

⁷ Megszentelt élet kezdetű apostoli buzdítás, 42.

Tehát a szerzetesi közösség nem az apostolkodás vagy a misszió céljából született, nem is azért, hogy megoldja a társadalmi problémákat, hanem hogy kiérdemelje Jézus jelenlétét. Jézus jelenlétével aztán apostolkodik, imádkozik, stb. Az egyházatyák különféle feltételeket említenek, melyekkel a közösség kiérdemelheti Jézus jelenlétét. Az alapfeltétel az, amit maga Jézus kér: „összegyűlni az ő nevében”, „amint én szerettelek titeket”. A készségről van tehát szó, hogy életünket adjuk a testvéreért, akivel együtt élünk. Jézus jelenléte a testvéri közösségben előbbre való minden más tevékenységnél, az imádságnál, az apostolkodásnál: „ante omnia”, mindenek előtt, ahogy Szent Péter mondja első levelében. (1Pét 4,8)

2. A keresztre feszített és elhagyott Jézus

II. János Pál pápa a közösségi lelkiség élésére hívja az egyházat, és a titkot is feltárja, amely ezt lehetővé teszi: a keresztre feszített Jézust állítja elénk. Egy püspökökből álló csoportnak ezt mondja: *„Jézus kiáltása a kereszten (...) a Fiú imája, aki átéli ezt a szörnyű elhagyatottságot, az Atyától való elszakadást, azért, hogy egyesítse az embereket Istennel, akiket a bűn elszakított Tőle, és egyesítse az embereket egymással.”*⁸

Az egység lelkisége a keresztre feszített Jézusban nemcsak az „amint én szerettelek titeket” megvalósításának példaképét fedezi fel, hanem azt is, Aki újra az Atyára hagyatkozik, és így az egység forrásává válik az Istennel, a felebarátokkal és a teremtett világgal. Határtalan szeretetével betöltötte az elszakítottság űrjét, amelyet a bűn okozott, ezért az elhagyott Jézus a lehetőség minden szakadás helyreállítására. Tehát szeretni kell a keresztre feszített és elhagyott Jézust a legkülönbözőbb fájdalomban, szenvedésekben, magányban, elhagyatottságban, szorongásban, erőszakban, vádakban, ítékezésben stb. (ahány arca csak van a megfeszített Jézusnak!), a személyes fájdalmainkban, az egyház és az emberiség fájdalmaiban. Így nemcsak túljutunk a fájdalomon, hanem általa megvalósítjuk keresztény hivatásunkat is: vagyis hozzájárulásunkat adjuk a Megváltás művéhez. Ahogyan Szent Pál mondja: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az egyháznak a javára.”(Kol 1,24)

Az elhagyott Jézus az egység karizmájának fényében egy titkos utat tár fel, amely a Szentháromság szívébe vezet: megmutatja, hogy Isten a Szeretetet, de ezen felül bevezet a Szentháromság dinamikájába, tehát Ő a kulcsa annak, hogy a földön megéljük a szentháromságos szeretetet a testvériségben Jézussal közöttünk.⁹

3. Az Ige élése és a tapasztalatok megosztása

Az egység karizmájából fakadó közösségi lelkiséget élve az egyik legjelentősebb tapasztalat az evangélium újra felfedezése: az evangélium nem csak egy könyv, amit az elmélkedés, az ima, a virrasztás vagy a liturgia alkalmával használunk, hanem az élet forrása, mivel „Lélek és Élet”. Az első keresztény közösségekbe is az hozott új életet, az teremtett közösséget, hogy életre váltották Jézusnak az apostoloktól hallott szavait. Később az évszázadok folyamán a megvalósult keresztények, a szentek mindig az evangélium élését tették az első helyre. Különösen is az alapítók érezték meghívást arra, hogy Jézus egy-egy Igéjét megtestesítsék, amelyből azután egy új lelkiség született és egy új szerzetes család. Hogyan lehetünk ma az alapítók élő folytatása, amikor annyira más társadalmi helyzetben élünk, és annyira távol attól a régmúlt időtől? Úgy, hogy az egyetlen Mester iskolájába

⁸ II. János Pál pápa, A Fokoláre Mozgalom püspök barátainak küldött üzenete, akik Castelgandolfóban lelkiségi találkozón vettek részt, 2001. 02. 14.

⁹ C. Lubich, L'Unità e Gesù Abbandonato, Città Nuova, Roma 1984 (Ed.2005) p. 101 seg.

járunk, és megtanuljuk élni az igéit, ahogyan az alapítók és első társaik tették. Assisi Szent Ferenc példáját hozom. Tudtam, hogy regulájának első fejezete így kezdődik: „A kisebb testvérek regulája és élete ez: kövessék a szent evangéliumot.” Nem tudtam azonban, hogy mit tegyek, honnan kezdjem. A fényt Chiara Lubich magyarázataiból kaptam, amelyeket az evangélium egy-egy igéjéhez fűzött. Ekkor értettem meg, hogy Szent Ferenc mire is gondolhatott, hogy a hétköznapi helyzetekben tettekre kell váltani Jézus igéit, egyenként egymás után. Olyan volt ez, mint egy szentáldozás Jézussal, az Igével. Óriási kegyelem volt, mely lehetővé tette, hogy belülről ismerjem meg Szent Ferenc karizmáját.

Mivel Jézus minden egyes Igéje olyan, mint a szentostya egy-egy kis darabja, ha Vele táplálkozunk, Jézussá válunk, saját alapítónk Jézusává. VI. Pál ezt írja: “Kijelenthetjük, hogy az Úr megtestesül bennünk, amikor elfogadjuk, hogy igéje bennünk éljen.”¹⁰

Ha az egész evangéliumot éljük, akkor magától értetődő, hogy mindegyikünkben saját alapítónk igéje fog leginkább felszínre kerülni. Ha azután a közösségen belül kialakul az evangéliumi igék éléséből fakadó tapasztalatok megosztásának gyakorlata, akkor az egész közösség növekedni fog a természetfeletti életben, mint amikor a testben új vér kezd áramlani. A test, a közösség egésze új életre kel. Talán nem éppen ez az az ajándék, amit a megszentelt élet adni hivatott az egyháznak és az emberiségnek?

Csak az élő és megtestesült evangélium tud válaszolni korunkban az emberiség kihívásaira.

Befejezés

Miután felfedeztük a megszentelt élet és a közösségi lelkiség között a kölcsönös kapcsolatot, a Lélek arra indított, hogy elmondjam, milyen gyümölcseit tapasztaltuk meg ennek 145 rendből 2500 férfi szerzetes életében, akik a loppianói *Claritas* Lelkiségi Központban (Firenze mellett) szereztek ebben tapasztalatot a folyamatos képzés keretében.

A közösségi lelkiséget és annak eszközeit élve a köztünk lévő Jézus minden szerzetest saját alapítójának és regulájának újra felfedezésére vezetett; arra, hogy még nagyobb radikalitással éljék az evangéliumot, főleg az evangéliumi tanácsokat; hogy szeretetben éljék kapcsolataikat a testvéreikkel és előljáróikkal; hogy a keresztre feszített és elhagyott Jézus iránti szeretettel helyreállítsanak minden széthúzást; hogy megtalálják az evangelizáció és saját karizmájuk továbbadásának új módját. Elkezdtek ugyanúgy szeretni a többiek karizmáját, mint a sajátjukat; más egyházi intézményekkel is elkezdtek megélni a közösség egy-egy pillanatát; igazi szenvedélyt éreznek magukban az egyház iránt, és úgy hordozzák a keresztségeiket, mint ha a sajátjuk lenne, ezért szívükben új nyitottsággal élik a párbeszédet; és tekintetüket mindig az egységre szegezik. A megszentelt élet így valósítja meg saját hivatását, miszerint „fény az egyház számára, látható prófétai felhívás a közösségre, amelyre már mostantól hivatott az egész egyház”.¹¹ Így majd az egyház is igazi Közösségi arcával mutatkozhat meg a világ előtt, mint a *Szentháromság Ikonja*, hogy betöltse küldetését a világban: megvalósítsa Jézus vágyát, hogy „legyenek mindnyájan egy, hogy a világ higgyen.”(Jn 17,21)

¹⁰ Discorso di Paolo VI alla Parrocchia di S. Eusebio, Roma 26.2. 1967.

¹¹ Cf. Esortazione Apostolica, Vita Consacrata, n.13, n. 29, n.41.